

Bakgrunn for vedtak

Planendring Hellifossen kraftverk

Bindal kommune i Nordland fylke

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Tiltakshaver	Hellifossen kraft AS
Referanse	202203033-24
Dato	12.02.2025
Ansvarlig	Carsten Stig Jensen
Saksbehandler	Eilif Brodtkorb

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Sammendrag

Hva søker Hellifossen kraft om?

Tillatelsen til bygging av Hellifossen kraftverk (opprinnelig kalt Terråk kraftverk) ble gitt i 15.12.2017, og kraftverket ble satt i drift i 2021. Tillatelsen omfattet blant annet rett til å øke selvreguleringen av Mellavatnet ved å strupe avløpet.

Hellifossen kraft søker nå om tillatelse etter vannressurslovens § 8 til å:

- å regulere Mellavatnet mellom kote 233,1 og kote 233,6 (+0,5 m heving) i tillegg til allerede konsesjonsgitt rett til struping.
- å ta ut inntil 100 l/s kontinuerlig og inntil 38 l/s som årsmiddel fra trykkrøret til Hellifossen kraftverk til et planlagt settefiskanlegg.
- å ta ut inntil 270 l/s i korte perioder under fylling av kar

Hensikten med tiltaket er å kunne legge til rette for nødvendig vannuttak for etablering av et settefiskanlegg på Brukstomta Næringspark AS i Terråk.

Hva mener høringspartene om tiltaket

Ingen av høringspartene hadde merknader. Det berørte reinbeitedistriktet har tidligere inngått en privatrettslig avtale med tiltakshaver om avbøtende tiltak hvis planendringen realiseres.

Hva gir NVE tillatelse til?

NVE gir Hellifossen Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til å regulere Mellavatn 0,5 meter mellom kote 233,6 og 233,1 ved hjelp av en tappeanordning. Over dette nivået skal det etableres en spalte med bredde på 1,2 m til topp av dam på kote 236,1, i tråd med eksisterende konsesjon.

Vannuttaket i seg selv er vurdert å være konsesjonsfritt, 13.5.2024 (202403810-5). Det innebærer at det er Bindal kommune som får ansvaret for å følge opp etablering av vannuttaket fra Hellifossen kraftverk til settefiskanlegget.

Hvorfor gir NVE denne tillatelsen

NVE legger vekt på at en regulering av Mellavatnet med 0,5 m og et begrenset vannuttak fra vassdraget, vil muliggjøre etablering av et settefiskanlegg i Bindal kommune. Dette vil gi positive ringvirkninger lokalt i form av verdiskapning og næringsutvikling. Endringene forventes ikke å medføre vesentlige negative virkninger for miljø, naturressurs eller samfunn sammenliknet med den konsesjonsgitte løsningen fra 15.12.2017.

Innhold

BAKGRUNN FOR VEDTAK	1
SAMMENDRAG	1
SØKNAD	2
BAKGRUNN	2
PLANENDRINGSSØKNADEN	3
HØRING	7
NVES VURDERING	7
NVES KONKLUSJON	11
MERKNADER TIL KONSESJONSVILKÅR ETTER VANNRESSURSLOVEN	11

Søknad

NVE har mottatt en planendringssøknad fra Hellifossen Kraft AS datert 13.3.2024, der de søker tillatelse etter vannressurslovens § 8 til å:

- å regulere Mellavatnet mellom kote 233,1 og kote 233,6 (+0,5 m heving) i tillegg til allerede konsesjongitt rett til struping.
- å ta ut inntil 100 l/s kontinuerlig og inntil 38 l/s som årsmiddel fra trykkrøret til Hellifossen kraftverk til et planlagt settefiskanlegg.
- å ta ut inntil 270 l/s i korte perioder under fylling av kar.

Bakgrunn

Plahtes Eiendommer fikk konsesjon etter vannressursloven § 8 til bygging av Terråk småkraftverk 15.12.17, Bindal kommune i Nordland. Tillatelsen omfattet 2 m regulering av Nervatnet (HRV/LRV: kote 174,5/172,5) og en dam på 3 m med en spalte i hele damhøyden (bredde 1,2 m) ved utløpet fra Mellavatnet for å øke selvreguleringen. Vassdragskonsesjonen ble gitt i etter vannressursloven. Konsesjonen ble overført til Hellifossen Kraft AS 6.11.2018 på gjeldende betingelser, men med nytt navn på kraftverket, Hellifossen kraftverk. En planendringssøknad ble godkjent 11.12.2018. Hellifossen Kraft AS inngår i konsernet til Clemens Kraft. Hellifossen kraftverk ble satt i drift i 2021 og har en gjennomsnittlig årsproduksjon på rundt 27-28 GWh.

Hellifossen Kraft AS søker nå, i samarbeid med grunneier Plahtes Eiendommer AS, om å regulere Mellavatnet med 0,5 m for å kunne legge til rette for etablering av et settefiskanlegg på Brukstomta Næringspark AS. Brukstomta Næringspark AS er et utviklingsselskap som skal tilrettelegge for næringsaktivitet, og er 100 % eid av Bindal kommune. Settefiskanlegget skal etableres av Terråk Industripark AS, og vil etter planen ta ut vann i henhold til en privatrettslig avtale med Clemens Kraft AS.

Planendringssøknaden

På oppdrag fra Hellifossen kraftverk As har Sweco Norge As utarbeidet en søknad med konsekvensvurdering de omsøkte endringene for produksjon, miljø, naturressurser og samfunn. Søknaden i sin helhet følger vedtaket som vedlegg.

Under gjengir vi sammendraget fra søknaden og i tillegg annen relevant informasjon for planendringen:

«Søknaden er en planendring for konsesjonen for Hellifossen kraftverk. Gjeldende vilkår i konsesjonen for Hellifossen kraftverk videreføres.

0-alternativet i denne søknaden er struping av eksisterende åpning i dam Mellavatn i henhold til tillatelse i bakgrunn for vedtak til Hellifossen kraftverk. Byggingen av strupningsdammen er blitt satt på vent da det er fremkommet behov for kontinuerlig uttak av trykksatt vann.

I Terråk sentrum er det planlagt bygget et RAS-settefiskanlegg. Anlegget vil ha stor betydning for lokalsamfunnet, og tomten er allerede under etablering. Anlegget vil ha et kontinuerlig vannbehov på opptil 38 l/s som årsmiddel.

I Nervatnet er det gitt tillatelse til 2 meter regulering. Nervatnet har et minstevannføringskrav som umuliggjør regulering av Nervatnet for kontinuerlig uttak av bruksvann.

***Mellavatnet** var tidligere regulert med 3 meter. Det er vurdert ulike løsninger, og man har kommet fram til at den eneste måten å kunne tappe driftsvann kontinuerlig fra Terråkelva uten at det går på bekostning av minstevannføringer, er å gjenopprette Mellavatnet som reguleringsmagasin. Magasinet benyttes for å slippe driftsvann i perioder der tilsiget er lavere enn driftsvann pluss Mellavatnets andel av minstevannføringen fra Nervatnet. I slike perioder slippes tilsiget pluss driftsvann.*

I tillegg til endring fra struping til aktiv regulering i Mellavatnet, vil det kreves at det blir etablert vannledning fra Hellifossen kraftverk til settefiskanlegget med tilhørende reserveinntak for å muliggjøre nedtapping av vannveien til kraftverket.»

Fordeler og ulemper ved tiltaket sammenliknet med 0-alternativet (dam med kun spalte i dam og ingen regulering) er:

«Fordeler

- Etablering av settefiskanlegget i Terråk vil bidra med arbeidsplasser og verdiskapning i lokalmiljøet – både direkte og indirekte.
- Produksjonen ved anlegget vil sikre tilgang til settefisk til en næring som er av stor betydning i distriktet rundt.
- Regulering av Mellavatnet som omsøkt vil gi en noe mindre framtreddende reguleringszone rundt Mellavatnet og noe mindre svingninger i vannstand.
- Omsøkt regulering vil holde vannstanden i Mellavatnet høyere og mer stabilt enn i 0-alternativet. Mer stabil vannstand enn med spalte i utløp gir bedre forhold for islegging om vinteren.

Ulemper

- Det blir mindre vann i elva ved tilsig større enn det som trengs for å slippe minstevannføring og driftsvannføring Dette blir særlig framtreddende ved høyt tilsig i etterkant av tørkeperioder, da det er nødvendig å bruke vann som ikke skal slippes som minstevannføring til å fylle opp magasinet.

- Produksjonen til Hellifossen kraftverk og Kvernhusfossen kraftverk vil reduseres pga. vannuttak oppstrøms turbin. Total reduksjon i produksjon er beregnet til 0,8 % for Hellifossen og 1,4 % for Kvernhusfossen, gitt vannuttak på 38 l/s og 0,5 m regulering av Mellavatnet for vannuttak. Totalt tap er ca. 0,4 GWh/år. Kompensasjon for tapt kraftproduksjon vil reguleres i en avtale mellom interessentene.

- Noen ulemper pga. anleggsarbeid og mindre terrenginngrep under selve rørlegginga og tilkobling til trykkørret. Dette arbeidet vil ha begrenset utstrekning i både tid og areal, og ulempene anses derfor som små.

- Ved selve settefiskanlegget kan det forekomme noe kortvarig støy og lysforurensing i forbindelse med enkelte arbeidsoperasjoner som f.eks. levering av smolt til brønnbåt på kveldstid. Dette ansees ikke å være en vesentlig endring da tomte allerede har vært og er i bruk som industriområde.»

Konsekvensene av planendringen er oppsummert i tabell 3-3 i søknaden:

Vurderte konsekvenser av planendringen (kopi av tabell 3-3):

Tema	Konsekvens	Søker/konsulent sin vurdering
<i>Vanntemp, is og lokalklima</i>	<i>Ubetydelig</i>	<i>Konsulent</i>
<i>Grunnvann</i>	<i>Ubetydelig</i>	<i>Konsulent</i>
<i>Ras, flom og erosjon</i>	<i>Ubetydelig</i>	<i>Konsulent</i>
<i>Terrestrisk miljø</i>	<i>Noe negativ</i>	<i>Konsulent</i>
<i>Akvatisk miljø</i>	<i>Ubetydelig til noe negativ</i>	<i>Konsulent</i>
<i>Landskap</i>	<i>Ubetydelig til noe negativ</i>	<i>Konsulent</i>
<i>SNUP</i>	<i>Ubetydelig</i>	<i>Konsulent</i>
<i>Kulturminner og kulturmiljø</i>	<i>Ubetydelig</i>	<i>Konsulent</i>
<i>Reindrift</i>	<i>Ubetydelig</i>	<i>Konsulent</i>
<i>Jord og skogressurser</i>	<i>Ubetydelig til noe negativ</i>	<i>Konsulent</i>
<i>Ferskvann</i>	<i>Noe forbedret</i>	<i>Konsulent</i>
<i>Brukerinteresser</i>	<i>Ubetydelig til noe negativ</i>	<i>Konsulent</i>
Oppsummering	<i>Ubetydelig</i>	<i>Konsulent</i>

Område

Figur 1. Oversiktskart over området (Kilde: Søknad SWECO)

Eksisterende inngrep

«Terråkvassdraget har tidligere vært regulert til kraftproduksjon. I tilknytning til tidligere kraftproduksjon i vassdraget er det bygget dammer ved Mellavatnet, Nervatnet og Stillelva. Ved Kvernfossen er det bygget inntaksdam, ventilhus, kraftstasjon og rørgate i dagen ligger synlig i nedre del av vassdraget. Det gamle kraftverket ble nedlagt i 1998.

I utløpet av Mellavatnet er det en eksisterende dam som i dag bare fungerer som overløpsdam / terskeldam. Dammen ved Mellavatnet er delvis fjernet og tidligere reguleringsmagasin er nå nedtappet.

Hellifossen kraftverk, tidligere omtalt som Terråk kraftverk/Terråk småkraftverk, eid av Hellifossen Kraft AS, ble idriftsatt i 2021. Dette kraftverket utnytter fallet mellom Nervatnet og utløpet på ca. kote 47,5. Slukeevne er 8,2 m³ /s og installert effekt er 8,6 MW. I forbindelse med Hellifossen

kraftverk er Nervatnet regulert 2 m mellom 174,5 moh. og 172,5 moh. Vannveien til kraftverket er ca. 360 m tunnel og ca. 1800 m nedgravd rørgate med diameter 1,8 m. Det er bygd en permanent vei fra Langstranda 9 industriområde og opp til Hellifossen kraftstasjon. Det er videre bygd vei til dammen ved utløpet av Nervatnet, delvis i rørtraséen. Konsesjonen til Hellifossen kraftverk fastsetter en minstevannføring på 480 l/s i perioden 15/6 - 30/9 og 200 l/s resten av året. Minstevannføringen slippes fra dam Nervatnet. Dersom Nervatnet er på LRV og tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Terråk vannverk, eid av Bindal kommune, har et råvannsinntak i Stillelva. Vannet overføres i en 315 mm overføringsledning til vannbehandlingsanlegget og tilsvarende ledning går videre ned til Brukstomta næringspark. Dagens kommunale vannbehov er ca. 10 l/s.

Plahtes Eiendommer fikk den 22. nov. 2019 konsesjon for bygging av Kvernhusfossen kraftverk. Kvernhusfossen kraftverk ble satt i drift vinteren 2021/2022. Kvernhusfossen kraftverk etableres mellom kote 37,5 og 10,5 i Terråkelva. Slukeevnen er på 9 m³/s og installert effekt er 1,9 MW.»

Omsøkt anlegg med regulering av Mellavatnet og rørledning fra trykkrør Hellifossen kraftverk til settefiskanlegg

Hoveddata for nedbørfeltet og anlegget er gitt i tabell 2.1 i søknaden:

Tabell 2-1 Hoveddata

TILSIG - Hele feltet		Mellavatnet	Nervatnet (tilsvarer inntak Hellifossen)*
Nedbørfelt	km ²	36,1	52,0
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	103,1	141,9
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	90,6	86,5
Middelvannføring normalår	m ³ /s	3,3	4,5
Middelvannføring tørrår	m ³ /s	2,0 (2014)	2,7
Alminnelig lavvannføring	l/s	137	208
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	350	515
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	130	198
5-persentil (år)	l/s	155	239
ANLEGGET			
Omsøkt anlegg med regulering av Mellavatnet og rørledning fra trykkrør Hellifossen til settefiskanlegg			
Inntak, HRV	moh.	173,5 (felles inntak med Hellifossen kraftverk, NN1954)	
Avløp	moh.	0	
Lengde på berørt elvestrekning	km	0,8 km (mellom Mellavatnet og Nervatnet) 2,3 km (fra inntak Nervatnet til utløp Hellifossen)	
Lengde på vannledning	km	3,3 km (nedstrøms utløp Hellifossen) 2,9 km (1,8 + 1,1)	
Antall rør vannledningen består av		1	
Vannledning, diameter	mm	355	
Maksimal kapasitet på rør	l/s	270	
Maksimalt gjennomsnittlig vannuttak	mill.m ³ /år	1,2	
Maksimalt vannuttak til settefiskanlegget (momentanverdi)	l/s	270	
Planlagt minstevannføring, Sommer	l/s	Iht. tabell 2-4	
Planlagt minstevannføring, Vinter	l/s	Iht. tabell 2-4	
Produsert postsmolt	stk.	10 mill/år	
MAGASIN			
Magasinivolum	mill. m ³	0,26	0,8
HRV	moh.	233,6 (NN 2000)	174,5 (NN 1954)
LRV	moh.	233,1 (NN 2000)	172,5 (NN 1954)

* Dette er totalen for nedslagsfeltet til Nervatnet. Tilsvarende Mellavatnet pluss restfeltet nedstrøms.

Høring

Søknaden ble sendt på begrenset høring 6.6.2024 til dem som uttalte seg til den konsesjonsgitte løsningen og forrige planendring, og lagt ut på hjemmesiden til Bindal kommune.

NVE har ikke mottatt noen høringsuttalelser til planendringen.

Voengel-Njaarke ga imidlertid i 22.11.2022 en forhåndsuttalelse til et forslag til planendring som innebar en aktiv regulering av Mellavatn på 1,5 m:

«Voengel-Njaarke Reinbeitedistrikt er forelagt planene om bygging av et settefiskanlegg på Brukstomta Terråk, jfr eget møte avholdt i Nærøysundgruppens lokaler på Kolvareid, tirsdag 8. november kl 1700. Reinbeitedistriktet var i møtet representert ved Betty Kappfjell, Egon Kappfjell og undertegnede som leder for distriktet.

Voengel-Njaarke Reinbeitedistrikt stiller seg positive til at «Mellavassdammen» bygges i 3,0 meters høyde med en innebygget aktiv regulering i dens nedre halvdel (1,5 m) med nødvendig infrastruktur. Dette for å sikre tilstrekkelig vann til settefiskanlegget, i perioder med lite nedbør/tilsig til vassdraget.

Til gjengjeld skal prosjekteier (f.t Nærøysundgruppen) for settefiskanlegget imøtekomme med å bygge en flytte og trekkvei i Elseburdalen som befart av Nils Johan og Stein Okstad (NG) høsten 2021, som vist i presentasjonen. Videre at det etableres flytt- og passeringsvei på den nye dammen med ledegjerder, og at gjerdetomta på Veabakken bygges som forutsatt. Nevnte avbøtende tiltak skal i sin helhet bekostes av prosjekt-eieren. I kraft av dette vil VNR frafalle de to tersklene, hhv oppstrøms Hellifossen og ved Sørvatnet bygges som opprinnelig bestemt. Reinbeitedistriktet er innforstått med at en realisering av denne «avtalen» faller bort, dersom settefiskanlegget ikke blir besluttet bygget, eller at nødvendige tillatelser/godkjenninger fra bestemmende myndigheter, Clemens Kraft As eller grunneier uteblir. I så fall skal de to terskler hhv oppstrøms Hellifossen og ved Sørvatnet bygges som opprinnelig bestemt.

Voengel-Njaarke Reinbeitedistrikt vil gjengi ovennevnte tilslutning i et eventuelt høringsnotat som måtte komme fra NVE.

Dersom prosessen med å bygge et settefiskanlegg fører frem til en byggestart, vil Reinbeitedistriktet og prosjekteieren for settefiskanlegget i forkant møtes for å formalisere en avtale. På dette tidspunktet vil Voengel-Njaarke Reinbeitedistrikt benytte seg av sin faste advokat.»

NVEs vurdering

Om reguleringen av Mellavatn

Bakgrunnen for valg av teknisk løsning for regulering og vannuttak fra Mellavatn er gitt i søknaden:

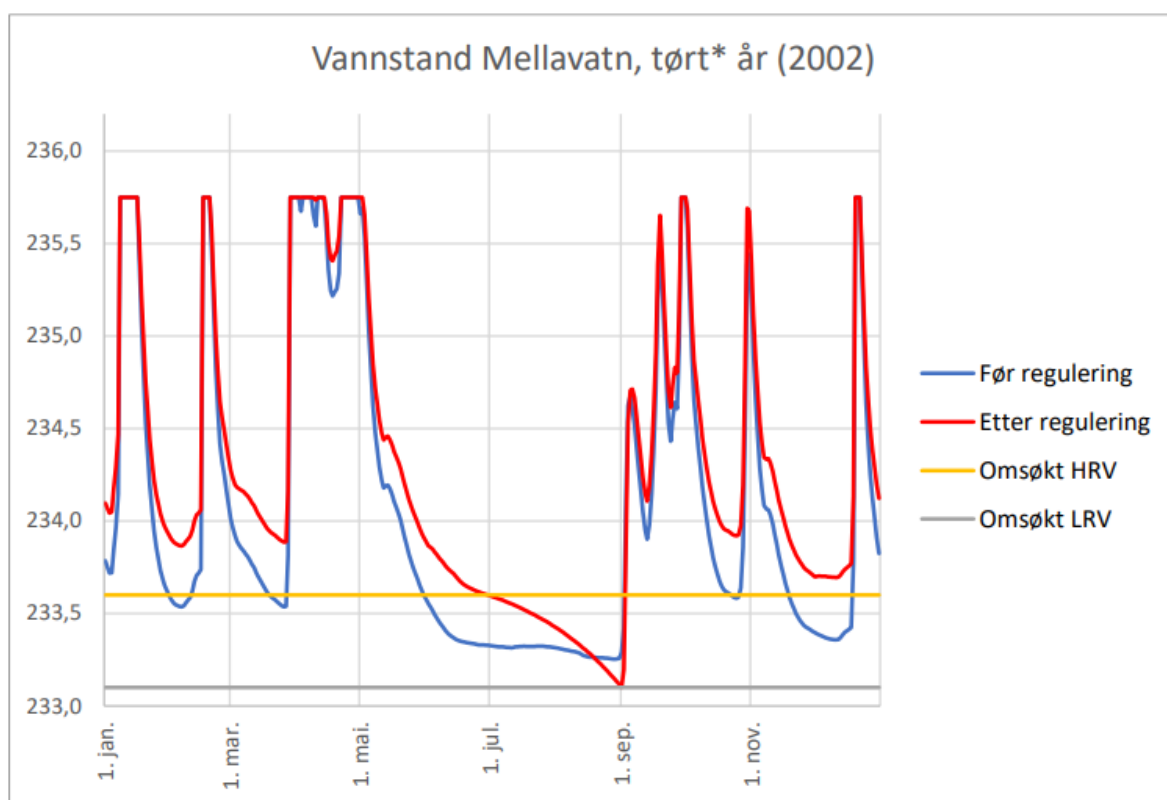
«Siden kommunens hjørnesteinsbedrift Bindalsbruket gikk konkurs i 2013, har kommunen jobbet for å etablere ny virksomhet som kan erstatte de arbeidsplassene som ble borte. Det har i lengre tid vært jobbet med å bruke noe av vannet fra Terråkkelva til å etablere et settefiskanlegg på tomta til Bindalsbruket. For å etablere et settefiskanlegg kreves imidlertid ikke bare godt tilsig, men også et betydelig reguleringsmagasin. Det har tidligere vært utredet å benytte Nervatnet, men kravet til minstevannføring fra Nervatnet gjør det ikke mulig å ta ut et konstant vannuttak derfra. Derfor har man nå utredet å bruke Mellavatnet, som ligger oppstrøms Nervatnet. Det er beregnet at en løsning i Mellavatnet med passiv regulering med spalte, slik man har tillatelse til, ikke vil kunne sikre nok vann til vannuttak settefiskanlegg i tørre perioder. Det søkes derfor om å omgjøre den tekniske løsningen med fast spalte (lengde 1,2 m) i utløpet av Mellavatnet til en løsning med aktiv regulering ved hjelp av en tappeluke som muliggjør 0,5 m aktiv regulering av Mellavatnet (heving). Over dette vil det

etableres en spalte i henhold til eksisterende konsesjon. Det søkes også om vannuttak til settefiskanlegg. Det søkes om 38 l/s som årsmiddel. Uttaket vil variere mellom 10 l/s og 100 l/s i en produksjonssyklus. Det søkes om opptil 270 l/s som momentan maksverdi ifm. fylling av kar. Det er valgt å lokalisere vannuttaket på vannveien til Hellifossen kraftverk for å unngå innblanding av vannet nedstrøms hvor det er påvist PKD (laksesykdom). For å muliggjøre nedtapping av vannveien til Hellifossen kraftverk, må det etableres et reserveinntak i Terråkelva oppstrøms Hellifossen.»

Det er videre gitt følgende informasjon om vannstandsvariasjoner ved overgang fra konsesjonsgitt løsning med kun en spalte, til regulering med 0,5 m og spalte over der: «Vannstanden i Mellavatnet vil få en tilsvarende variasjon i løpet av året med den omsøkte reguleringen, sammenlignet med situasjonen med kun en spalte i utløpet, med noen unntak. - Vannstandsvariasjoner i flomsituasjoner blir mindre fordi normalvannstand blir høyere og øvre vannstand i begge tilfeller i sterk grad begrenses av topp dam. Vannstandsvariasjoner i tørkeperioder blir større fordi magasinet benyttes for å slippe driftsvannføring. I disse dagene vil vannstandssenkingen foregå langsomt. Største vannstandssenking under HRV per døgn er beregnet til $0,08 \cdot 3600 \cdot 24 / 520\,000 = 0,013\text{ m} = 13\text{ mm}$ per døgn. Det er vurdert at dette ikke vil gi vesentlig risiko for usikker is.»

Typiske vannstandsvariasjoner i et tørt år er vist i figur 2.

Figur 2. Vannstand i Mellavatnet i bestemmende år (Kilde: Søknad SWECO)

NVE mener at en ev. regulering av Mellavatn med 0,5 meter mellom kote 233,1 og 233,6 vil medføre begrensede endringer i vannstand sammenliknet med konsesjonsgitt løsning med et rent dempingsmagasin med spalte. Normalt vil vannstanden ligge på kote 233,6. Den nederste regulerede halvmeteren av magasinet vil primært være i bruk i perioder ved lavt tilsig og ved oppfylling etter slike perioder. Utover det vil vannstanden i Mellavatn normalt variere naturlig mellom kote 233,6 til kote 236,1 (topp dam). Under store flommer vil vannstanden også kunne bli høyere enn toppen av

dammen. Omsøkt regulering vil holde vannstanden i Mellavatnet høyere og noe mer stabil enn løsningen med bare en spalte i dammen. Det vil også gi en litt mindre framtreddende reguleringssone rundt Mellavatnet.

Vannføring på strekningen fra Mellavatn og til Nervatnet vil i større grad bli påvirket av reguleringen sammenliknet med gjeldende konsesjon. Ifølge søknaden skal Mellavatnet ikke benyttes til regulering for å sikre minstevannføringspålegget fra Nervatnet. Fra Mellavatnet vil det bli sluppet driftsvann til settefiskanlegget i tillegg til en minstevannføring som tilsvarer Mellavatnets andel av minstevannføringen fra Nervatnet, $Q_{min}(\text{Mellavatn}) = 0,735 \times Q_{min}(\text{Nervatn})$. I perioder der tilsiget er lavere enn minstevannføring, slippes tilsiget. Dette sikrer at man ikke reduserer minstevannføringen fra Nervatn sammenliknet med 0-alternativet (åpen spalte helt ned), samtidig som man ikke trenger å bruke av magasinet i Mellavatnet til å slippe minstevannføring. Vannslippet fra Mellavatnet er gitt i tabellen under:

Tilsig	Vannslipp
$< MVF(\text{Nervatn}) \times 0,735^* + \text{driftsvann}^{**}$	Tilsig + driftsvann ^{**}
$> MVF(\text{Nervatn}) \times 0,735^* + \text{driftsvann}^{**}$	$MVF(\text{Nervatn}) \times 0,735^* + \text{driftsvann}^{**}$

**Mellavatnet står for 73,5% av tilsiget til Nervatnet. Det er derfor brukt 0,735 som faktor for å få fram hvor mye av minstevannføringskravet fra Nervatnet som skal dekkes av tilsig fra Mellavatnet.*

***Driftsvann er den vannmengden som til enhver tid trengs for å dekke behovet til settefiskanlegget.*

En aktiv regulering vil medføre at det blir mindre vann i elva på strekningen fra Mellavatn til Nervatnet når tilsiget er større enn det som trengs for å slippe minstevannføring og driftsvannføring. Ifølge søknaden blir dette særlig framtreddende ved høyt tilsig i etterkant av tørkeperioder. Da vil det være nødvendig å bruke vann som ikke skal slippes som minstevannføring til å fylle opp magasinet. I tørre perioder vil elvestrekningen mellom Mellavatnet og Nervatnet få økt vannføring som følge av reguleringen og slipp av driftsvann, noe vi vurderer som positivt.

Opprustingen av dammen blir utført som et veiløst tiltak ved hjelp av helikopter, ev. med transport av maskiner og utstyr på snø. Dette begrenser inngrepet på terrestriske naturverdier, men vegetasjon og dyreliv rundt dammen vil likevel bli negativt påvirket i anleggsfasen. I konsekvensutredningen konkluderes det med at påvirkningen blir ca. den samme som ved gjennomføring av struping av dammen, slik man har tillatelse til, men som enda ikke er gjennomført. NVE registrerer at anleggsfasen ved dammen ikke vil gi påvirkninger utover det det allerede er gitt tillatelse til.

Isforholdene vil etter vårt syn ikke endre seg vesentlig med planendringen. Generelt vil en regulering medføre dårligere isforhold ved inntak og sund. I søknaden er det konkludert med at senking av vannstanden som følge av vannuttaket ikke vil påvirke isforholdene vesentlig. Vi viser til at gjeldende konsesjon har vilkår som skal sikre merking av ev. områder med usikker is.

De samlede konsekvensene av planendringen er vurdert til ubetydelig sammenliknet med konsesjonsgitt løsning med 1,2 m spalte i dammen. Konsekvensutredningen beskriver mindre ulemper av planene for terrestriske forhold, akvatiske forhold, jord og skogbruk, brukerinteresser og landskap. NVE er av den oppfatning at disse ulempene ikke er avgjørende for vår helhetsvurdering. NVE kan ikke se at planendringen vil føre til inngrep som vil gi en vesentlig tilleggsbelastning sammenliknet med de opprinnelige planene.

Om vannuttaket til settefiskanlegget

Hellifossen kraftverk har søkt om å gi inntil 100 l/s kontinuerlig og inntil 38 l/s som årsmiddel fra trykkrøret til Hellifossen kraftverk til et planlagt settefiskanlegg og inntil 270 l/s i korte perioder under fylling av kar.

NVE har i vedtak av 13.5.2024 (202403810-5) konkludert med at vannuttaket til settefiskanlegget som er beskrevet i søknaden ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven:

«Vannuttaket skjer innenfor rammene til konsesjon av 15.12.2017 til Hellifossen kraftverk sitt uttak av vann og er styrt av privatrettslige avtaler mellom Terråk Industripark AS og Clemens Kraft AS. Tiltaket medfører ingen nye vassdragsinngrep. Settefiskanlegget vil redusere kraftproduksjonen. NVE vurderer at reduksjon i kraftproduksjon er beskjeden og ikke vil påvirke forsyningssikkerheten i området. NVE vurderer planene slik de er lagt frem til ikke å kreve noen videre behandling etter reglene i vannressursloven.»

Av vedtaket fremkommer det at vannuttaket vil medføre en redusert kraftproduksjon fra Hellifossen kraftverk og Kvernhusfossen kraftverk, som ligger nedstrøms Hellifossen kraftverk, på til sammen 0,43 GWh. Til sammenlikning er totalproduksjonen i kraftverkene samlet på rundt 33 GWh.

At vannuttaket i seg selv er konsesjonsfritt innebærer at det er Bindal kommune som har ansvaret for å følge opp etablering av vannuttaket fra Hellifossen kraftverk til settefiskanlegget. Dette inkluderer også etablering av et reserve-vannuttak fra elva for å kunne opprettholde vanntilførselen til settefiskanlegget også når vannveien til Hellifossen kraftverk er tømt, for eksempel i forbindelse med nødvendig vedlikehold.

NVE vil ha ansvar for å godkjenne detaljplan for endringene i dammen i Mellavatnet.

NVE presiserer at alt vannuttak skal skje innenfor de til enhver tid gjeldende rammer for konsesjonen til Hellifossen kraftverk, jf. oppdatert konsesjon vedlagt denne planendringen som erstatter konsesjonen av 15.12.2017 og oppdateringen av denne av 6.11.2018.

Dam og trykkrør

Dam Mellavatnet med spalte på 1,2 m for selvregulering ble satt i bruddkonsekvensklasse 0 i klassifisering datert 15.04.2020. Hellifossen kraft v/ SWECO har i søknaden vurdert at endringen som er omsøkt ikke gir noe vesentlig økning i flomvannstigningen, og at det dermed ikke er behov for å vurdere bruddkonsekvensklasse på nytt.

Mellavatn vil få en halv meter regulering ved å demme opp, og en selvregulering gitt av spalteåpningen på 1,2 m og tilsiget. Dette er en annen løsning enn den som tidligere er vurdert opp mot damsikkerhetsforskriften. Konsesjonær må derfor sende en skriftlig vurdering, der det fremkommer hva endringen består i (med målsatte tegninger av ny løsning), og sin vurdering av bruddkonsekvenser ved den nye løsningen, jf. kap. 4/§ 4.1 i damsikkerhetsforskriften. Vi ber om at dere bruker skjema eller følger veiledning for enkel klassifisering: [Enkel klassifisering av dammer og trykkrør - NVE](#).

Dam Nervatnet er klassifisert til bruddkonsekvensklasse 0 og en regulering av Mellavatnet vil ikke påvirke denne vurderingen.

Rørledningen skal ikke benyttes til kraftproduksjon, men kun sikre vann til settefiskanlegget. Den er dermed unntatt fra damsikkerhetsforskriftens krav til klassifisering.

Forholdet til vassdragsreguleringsloven

Reguleringen av Mellavatnet er begrenset til 0,5 m. Antall naturhestekrefter er oppgitt til 499 i søknaden.

NVE har foretatt egne beregninger av naturhestekrefter ved 0,5 m regulering i Mellavatn. Samlet for Hellifossen kraftverk og Kvernhusfossen kraftverk er antall naturhestekrefter beregnet til 380. Dette er under grensen for behandling etter vassdragsreguleringsloven på 500 nat. hk. Årsakene til avviket mellom våre beregninger og beregningen i søknaden kan være at vi har benyttet et oppdatert hydrologisk grunnlag (1991-2020), og ev. små endringer i beregnede resultater fra Nevina (nedbørfelt, spesifikk avrenning, alminnelig lavvannføring) osv.

Forholdet til naturmangfoldloven

Det har ikke kommet nye opplysninger om naturmangfoldet i saken. Søknaden har vært på høring hos lokale og regionale myndigheter uten at det har kommet opp nye momenter i saken. Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt frem i de opprinnelige planene, endringssøknaden, høringsuttalelse samt NVEs egne erfaringer. Etter NVEs vurdering er planendringen tilstrekkelig opplyst til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at kunnskapsgrunnlaget er godt nok utredet, jf. naturmangfoldloven § 8. Etter vårt syn vil planendringene ikke være i konflikt med naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Avbøtende tiltak

Vi viser til konsesjonen for Hellifossen kraftverk og til de tidligere vurderingene av avbøtende tiltak. Vi forutsetter at tiltakshaver forholder seg til de avbøtende tiltakene som ble lagt til grunn for vedtaket, jf. bakgrunn for vedtak 15.12.2017 (dok. 201702741-15) og oppdatert konsesjonsdokument datert 6.11.2018 (dok.201702741-39). Vi viser også til planendringsvedtak datert 11.12.2018 (dok. 201702741-40).

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av endringsplanene mener NVE at fordelene ved en begrenset regulering av Mellavatnet er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt.

NVE gir Hellifossen Kraft AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til å regulere Mellavatn 0,5 meter mellom kote 233,6 og 233,1 ved hjelp av en tappeanordning. Over dette skal det etableres en spalte med bredde 1,2 m i tråd med eksisterende konsesjon.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven

Merknader til konsesjonsvilkår etter vannressursloven

Det gis en oppdatert vassdragskonsesjon etter vannressursloven som erstatter de tidligere gitt konsesjonene av 15.12.2017 og 6.11.2018.

Det er tatt inn vilkår om at reguleringsmagasinet i Mellavatn primært skal benyttes som buffer i tørre perioder og ved oppfylling etter slike. Utover det skal vannstanden i Mellavatnet ligge på minimum kote 233,6 og variere mellom kote 233,6 til kote 236,1 (topp dam), alt etter naturlig tilsig.

Tillatelsen er videre gitt med vilkår om et maksimalt gjennomsnittlig vannuttak til settefiskanlegget samt krav om vannmåler på vannuttaket/vannledningen.

Øvrige vilkår i konsesjon av 6.11.2018 med tilhørende merknader, er videreført uendret.